

"וְאֶנְחֵנוּ נְחִיָּה,
אֲנִי אֶחָיָה, אֶחָיָה וְאֶהֱבֶה אֶת הַחַיִּים הַלֵּל.
אֶהֱבֶה אוֹתָם עַל כְּעוֹרָם, עַל חֲלָיִים,
עַל אֵימָתָם – וְלֹא אֵצֵא מִדַּעְתִּי.
אֲנִי רוֹצֶה לְחַיּוֹת. לְחַיּוֹת הַרְבֵּה.
לְחַיּוֹת חַיִּי אָדָם אֲשֶׁר מִתֵּר לוֹ לְנֶשֶׁם.
לְחַיּוֹת בָּאוֹר.
בָּאוֹרָם שֶׁל יָמֵי הַעֲתִידִים לְבוֹא"
(”והוא האור”, לאה גולדברג)

קזממזת

טקס מעבר כיתתי: מיום הזיכרון ליום העצמאות לאור המלחמה

עם ישראל עובר תהפוכות וכאבים קשים במלחמת חרבות ברזל. המלחמה החלה בשמחת תורה לפני כשנה וחצי וכיום, כשאנחנו קרבים לימי הזיכרון ויום העצמאות, עדיין יש במציאות שבר וכאב. שילמנו מחירים כבדים כעם: אזרחים שנפגעו בטבח שמחת תורה, ישובים ותשתיות שחרבו, חטופים שעוד לא שבו, משפחות שנעקרו מבתיהן, הורים שמשרתים אינספור ימים במילואים, חיילים שמוסרים את נפשם על קידוש ה' יום-יום ועוד רבים. את המערך שלפניכם הוצאנו בלב לדעת כבר בשנה שעברה, כחצי שנה לאחר פרוץ מלחמת חרבות ברזל. עם זאת, אנו מוצאים אותו רלוונטי גם בשנה זו, לצד עדכונים מסוימים.

בקובץ זה, מוגשת הצעה להכנה לטקס יום הזיכרון הקרב ובא, עם בקשה כנה ואמיתית לבחור בתקווה, לייצר נרטיב שממשיך להאמין, כזה ששם זרקור על התקומה ולא רק על השבר. הימים עדינים, הזיכרונות מדממים, הקושי במציאות עוד מתרחש, אך הלבבות פועמים והאמונה שהטוב יבוא ממאנת ללכת.

על פי ההצעה שלפניכם, הכיתה תתחלק לארבע קבוצות. כל קבוצה תקבל משימת חקר וביצוע אחר תחום אחד שבא לידי ביטוי במלחמה. הקבוצה תהפוך את מה שלמדה בחלק שלה להצגה טקסית לבחירתה ובסופו של דבר, חיבור החלקים המוצגים ייצור טקס כיתתי שבו כל תלמיד לוקח חלק.

מבנה השקם:

1. דברי פתיחה (המורה / שני נציגים יכתבו ויקראו)

2. הצגה קבוצה א' – זיכרון הגבורה

3. הצגה קבוצה ב' – צוואת נופלים

4. קטעי מעבר לקריאה:

"איזהו בין השמשות? אמר רבי תנחומא:

[הדבר דומה] לטיפה של דם

שהיא נתונה על גבי חדה של סייף.

נחלקה הטיפה לכאן ולכאן - זהו בין השמשות..

איזהו בין השמשות? ... רבי יוסי אומר

בין השמשות - כהרף עין

ולא יכלו לעמוד עליו חכמים. "

(ירושלמי, ברכות, ג', א')

וְכָל-אֶחָד וְאֶחָד עִם נֵר הָאֶל־הַיָּם שְׂבִלְבָּבוֹ

יֵצֵא בְּזֶמֶן בֵּין-הַשְּׁמֶשׁוֹת לְבִקֵּשׁ כּוֹכָבוֹ.

וְהַשְּׁעָה שָׁעַת תִּהְיֶה וְנִהְיֶה, שָׁעַת עֶרְבּוֹב הַתְּחוּמִּים

שֶׁל אַחֲרִית וְרֵאשִׁית, שֶׁל סְתִימָה וּבִנְיָן, שֶׁל זְקֵנָה וְעֹלָמִים.

וְאַנְחָנוּ, יְלִידֵי בִּינִים, בְּיֻדְעִים וּבְלֹא-יֻדְעִים,

לִפְנֵי שְׁתֵּי הַרְשָׁיוֹת גַּם-יַחַד מְשִׁתְּחוּיִם וּמוֹדִים;

(לאחד העם, חיים נחמן ביאליק)

5. הצגה קבוצה ג' – קוממיות

6. הצגה קבוצה ד' – סולידריות

7. קטע סיום לקריאה:

כֹּה אָמַר ה' שְׁבִתִּי אֶל צִיּוֹן וְשִׁכְנֹתִי בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם

וְנִקְרָאָה יְרוּשָׁלַם עִיר הָאֱמֶת וְהָרֵה' צְבָאוֹת הָרֵה הַקֹּדֶשׁ.

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת

עַד יֵשְׁבוּ זְקֵנִים וְזִקְנוֹת בְּרַחֲבוֹת יְרוּשָׁלַם

וְאִישׁ מְשַׁעֲבֵתוֹ בְּיָדוֹ מֶרֶב יָמִים.

וּרְחֻבוֹת הָעִיר יִמְלְאוּ יֻלְדִים וְיִלְדוֹת מְשֻׁחָקִים בְּרַחֲבֹתֶיהָ...

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת

הִנְנִי מוֹשִׁיעַ אֶת עַמִּי מֵאֶרֶץ מִזְרָח וּמֵאֶרֶץ מְבֹאָה הַשְּׁמֶשׁ.

וְהִבֵּאתִי אֹתָם וְשִׁכְנֵנוּ בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם

וְהָיוּ לִי לְעָם וְאֲנִי אֶהְיֶה לָהֶם לֹא-לֵהִים בְּאֶמֶת וּבִצְדָקָה.

כֹּה אָמַר ה' צְבָאוֹת תַּחֲזֹקְנָה יְדִיכֶם הַשְׁמָעִים בְּיָמִים הָאֵלֶּה אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה...

כֵּן אֲנִשִּׁיעַ אֶתְכֶם וְהִיִּיתֶם בְּרֻכָּה אֶל תִּירָאוּ תַחֲזֹקְנָה יְדִיכֶם.

(זכריה ח', ג'-ו"ג)

8. אני מאמין והתקווה

(כקטעי מעבר נוספים ניתן לקרוא את קטעי ההשראה המופיעים בהנחיות של כל קבוצה)

קבוצה ב': צוואות הנופלים

מחיר המלחמה הוא כבד מנשוא. שאלת הקיום של העם היהודי במדינת ישראל היא שאלה שמהדהדת לאורך כל ההסטוריה ולצד ההתקדמות והצמיחה והפריחה, עמ"י לא שוכח ולו לרגע את המחיר ששילמנו במיטב בנינו בכדי שנצליח לחיות בשלום ובבטחה בארצנו. קראו יחד את המדרש מילקוט שמעוני:

"ענך ה' ביום צרה" - משל למה הדבר דומה?

לאב ובן דהיו מהלכין בדרך.. נתייגע הבן. אמר לאביו: "אבא, היכן היא המדינה?

אמר לו: בני, סימן זה יהא בידך, אם ראית בית הקברות לפניך הרי המדינה קרובה לך"
(ילקוט שמעוני, תהילים פרק כ')

חשבו:

- מדוע לדעתכם בית הקברות הוא הסימן לכך שהמדינה קרובה?
- האם לדעתכם תמיד יהיו מחירים לטובת רצונות גדולים כמו הקמת מדינה ושלוש?

נופלים רבים במלחמה הותירו אחריהם מילים אחרונות, לפעמים צוואות של ממש. לפניכם שלושה סיפורים של נופלים מהמלחמה שהותירו אחריהם מילים אחרונות.

1. המכתב של אלקנה ויזל

2. השיר של עדי ברוך

(אפשר גם לצפות במשפחה של עדי במימונה, מזכירים את דבריה האחרונים)

3. המכתבים של ריף הרוש

קראו יחד את דבריהם ודונו ביניהם:

- אילו הוראות מהדברים שכתבו הנופלים הייתם רוצים ליישם בחייכם?
- מה לדעתכם היה אומר כל אחד מהנופלים בנוגע לדרך ציון המעבר בין יום הזיכרון ליום העצמאות?

כחלק מהמעבר מיום הזיכרון המלא עצבות ותוגה ליום העצמאות - יום חגה של המדינה, המחזו בדרך שתבחרו את בקשות הנופלים, בדרך שבה תוכלו להציג אותה בפני חבריכם בכיתה. עליכם לבצע את ההמחזה כך שיוצגו בה שני מקטעים שביניהם יוקרא קטע מאחת הצוואות. המקטע הראשון יציג את מצב השבר והאובדן והמקטע שיוצג לאחר קריאת הצוואה יהיה המחזה של המציאות שצריכה להיבנות על פי דברי הנופל במילותיו האחרונות.

ניתן להציג שלוש המחזות של שלושה מצבים שונים עבור כל אחת מהצוואות וניתן להציג המחזה אחת שבה יוקראו שורות נבחרות משלושת הצוואות. במקביל, הקרינו בשקופיות את תמונות הנופלים.

קבוצה ג': קוממיזת

ברבות השנים ובמהלך ההיסטוריה העם היהודי השתוקק לגאולתו וכמה לחזור למצבו האידיאלי המתואר בפסוקים ובנביאים: לשבת בארץ, לבנות את בית המקדש ולעבוד את ה' בשמחה וטוב לבב. מסע הגאולה עובר שנות דור רבים ולעיתים נדמה כי הגאולה רחוקה לבוא. עם כל האתגרים, אנו מאמינים שההתיישבות בארץ ישראל והריבונות שקיבלנו כעם היא אבן דרך משמעותית.

קראו את דבריו של הרב מוהליבר לבאי הקונגרס הציוני הראשון:

הנה זה כאלפיים שנה הננו מקוים לביאת משיח צדקנו שיגאלנו מן גלותנו המרה ויקבץ נדחינו מארבע כנפות הארץ לארצנו, ושם נשב בטח שליו (=בביטחון ושלווה) 'איש תחת גפנו ותחת תאנתו'.
האמונה הזאת חזקה בלבנו והיא נחמתנו האחת בימי עניינו ומרודנו (=בימי הצרות והקשיים) הרבים...
אמונתנו ותקוותנו היא מאז וגם עתה, כי יבוא משיח צדקנו ויקבץ נדחי ישראל לארץ אבותיו, ותחת שהיינו נודדים בארצות זרים, נעים ממקום למקום, נשב אז בארצנו ונהיה לעם במלוא מובן המילה הזאת; ותחת היינו לחרפה ולשנינה (=בושה ולעג) בעיני העם- נהיה לכבוד ולתפארת ליושבי תבל.
זאת היא אמונתנו ותקוותנו הנובעות מדברי נביאינו וחכמינו ז"ל, ובהן מחזיק עמנו!
(ברכת הרב מוהליבר לבאי הקונגרס הציוני הראשון)

חשבו:

- כיום, כיצד עם ישראל מוכיח את עצמו אחרת לעיני הגויים?
- באילו תחומים אנו כעם מממשים את דבריו של הרב מוהליבר והננו לכבוד ולתפארת ליושבי תבל?

מאז הקמת המדינה, עם ישראל עסוק בהתפתחות ובהתקדמות בתחומים רבים ומרשימים. קראו על תחומים אלו והכינו מצגת. תחת הכותרת "באלה הידיים", ספרו על העשייה הברוכה וההישגים המרשימים של מדינת ישראל, הידועים בכל העולם.

1. פרסי נובל ישראלים

2. צבא ישראל

3. המצאות ישראליות:

◦ כתבה: 20 פיתוחים והמצאות ישראליות

◦ סרטון: המצאות ישראליות

אלו דוגמאות בלבד. אתם מוזמנים להציג גם תחומים שלא נכללו בהן.
כמו כן, אתם מוזמנים לחשוב על דרכים נוספות להצגת ההישגים הישראליים.

קבוצה ד': מולידריות

מהרגע הראשון של מלחמת חרבות ברזל, עם ישראל התגלה בתפארתו. על אף הפלגנות והוויכוחים הקשים בעם, ברגע אחד כולם הצליחו להתכנס, להיטיב ולחפש כיצד לעזור ולסייע.

קראו את דבריו של הרב קוק:

”והשעה הגיעה, אור עולם, אור א-להי ישראל, המתגלה על ידי עמו, עם פלאים..
ההכרה צריכה לבוא באומה פנימה. להכיר את האחדות של כחותיה היא,
להכיר את ד' השוכן בה... ותכיר איך לחשוף את מבוע חייה...
תדלה רצון מעמק תפלתה, חיים מבאר תורתה, אומץ משורש אמונתה,
סדור מיושר שכלה, גבורה מעז רוחה, וכל העולה על שפירי שמיה,
הכל מרוח א-להים המרחפת על מלא היקום, מימי בראשית עד אחרית.
’כי אני אתכם נאם ד’ צבאות, את הדבר אשר כרתי אתכם בצאתכם ממצרים, ורוחי עומדת בתוכם, אל תיראו’ (חגי ב', ה').
(אורות המלחמה ט', הרב קוק)

חשבו:

- לפי הרב קוק איך אור העולם - אור ה' - מתגלה? לפיכך, כיצד ניתן להבין את הפסוק בספר חגי: "ורוחי עומדת בתוכם, אל תיראו"?
- איפה ראיתם במסגרת המלחמה את אורו של ה' מתבטא בעם ישראל?

עם ישראל הוכיח איזה עם יפה הוא ועד כמה אין ספק בטיבו ובאיכותו בזמן אמת. צפו יחד בסרטונים שונים המבטאים סולידריות, שותפות ואחדות מתקופת המלחמה.
בחרו כתבה או סרטון מכל קטגוריה (אפשר גם יותר), וצרו סרטון אחד המנכיח את הרקמה האנושית היהודית החיה והנושמת שבאה לידי ביטוי במהלך המלחמה.
הוסיפו את התכונות המיוחדות שאתם מוצאים בעם ושאותן אתם רוצים להדגיש ולהעלות על נס.

ילדים ונוער:	זמרים:
- <u>ילד מברך את אביו לפני היציאה למלחמה</u> - <u>חיילים מקריאים מכתבים שקיבלו מילדים</u> - <u>חניכי בני עקיבא מתנדבים לנקות את בית החולים הדסה</u> - <u>סיום הש"ס של תלמיד השמינית למען החטופים וחיילי צה"ל</u> - <u>חניכי אדם ואדמה מנחמים משפחות שכולות עם מארזים של תוצרת חקלאית שגידלו</u>	- <u>חנן בן ארי בהדלקת נרות שבת עם פצועי המלחמה</u> - <u>סולן להקת התקווה 6 משמח חתן וכלה בחתונה בבסיס ישי ריבו מופיע בפני חיילים בצאלים</u> - <u>חנן בן ארי ורביד פלוטניק שרים בבר מצווה לילד מעוטף עזה</u> - <u>יצחק מאיר מוביל תפילות בבסיסי צה"ל</u> - <u>אברהם פריד מקדיש לחיילים שיר חדש: תפילה לחיילי צה"ל</u> - <u>עומר אדם, אביב גפן ואביתר בנאי במופע אחדות בכיכר החטופים</u>
מבוגרים:	שפים:
- <u>אביבה בת ה-63 מתקנת דלתות ממ"ד בהתנדבות</u> - <u>שורד שואה בן 82 מנהיג מדים לחיילים</u> - <u>שלמה אחרר בין ה-86 מגן על עירו, קרית שמונה</u> - <u>עזרא יכין, חייל המילואים המבוגר ביותר (בן 95 בעת פרסום הכתבה)</u> - <u>המבוגרים שעושים שנת שירות בשיקום עוטף עזה</u>	- <u>בעלי מסעדת "האחים" מתל-אביב מכשירים את המטבח ושולחים מנות לחיילים</u> - <u>השף יוסי שטרית יורד לשטח ומכין פלאפל וקבב לחיילים</u> - <u>מסעדות תורמות חומרי גלם ומעניקות מנות לתושבי עוטף עזה שפוננו מבתיים</u> - <u>השף אייל שני מפריש חלה במחווה לחיילים</u>

